

Oranje is de kleur van de zon

Swingende rockopera vertelt het bloedstollende verhaal

'Ze-hestien tweeënzeventig! Ze-hestien tweeënzeventig!' Begeleid door opzwepende ritmes en snelle melodieën van de band *Susies Haarlok* zingt het twaalfkoppige koor een jaartal. Een jaartal dat de geschiedenisboeken in is gegaan als het Rampjaar 1672. Redeloos, radeloos, reddeloos.

Matthijs Wieldraaijer
is redacteur van Kleio.

De rockopera *De Witt of Oranje* vertelt het verhaal van Henk, de knecht van Cornelis de Witt en Gijsje, een prinsgezind Haags meisje. Gijsje ziet in Johan en Cornelis de Witt het ultieme kwaad. Henk echter wil zijn meester trouw blijven en weigert zich mee te laten slepen door emoties. Ondanks de politieke tegenstellingen worden zij verliefd op elkaar. Hun liefde wordt echter zwaar op de proef gesteld door de ontwikkelingen in het jaar 1672, waarin het orangisme zal overwinnen en het staatsgezinde republicanisme het onderspit delft.

Koninklijk zaad

In de wervelende theatervoorstelling geproduceerd door Tafel van vijf worden de gebeurtenissen van het Rampjaar verteld en gezongen, gedanst en geschreeuwd. Een muzikale reis van barok naar metal en weer terug. De emoties lopen voortdurend hoog op. De inval van de Fransen,

gaat. Ware vrijheid is 'het bestuur voor burgers, gecontroleerd door burgers'. Daarom heeft Cornelis een hekel aan Oranje en aan alles wat riekt naar liefde voor de monarchie. Hij beschimpt de jonge prins Willem III die van mening is voorbeschikt te zijn de Republiek te leiden. 'Iemand moet de baas zijn, iemand die leiderschap en vechten in het bloed zit,' zingt de prins. Wie kan het land beter redden dan een Oranje? Maar Cornelis wil er niet aan. Hij blijft de elitaire regent die geen voeling heeft met wat het volk wil. De snelle opmars van het Franse leger brengt Cornelis in het nauw. Arnhem, Zutphen, Amersfoort, Utrecht vallen de Zonnekoning als rijpe appels in de schoot. 'Dit gaat onnatuurlijk snel,' krijgen we te horen. 'Welke gluiperd heeft de Fransen geholpen?' Een predikant bestijgt het podium: 'Drijf deze duivels uit en alles wordt normaal!' Niet veel later wordt Cornelis opgepakt, beschuldigd van het beramen van een moordaanslag op de prins. 'Zie je wel, hij is een verrader!'

Demonische ontlading

20 augustus 1672. 'Dies irae, dies illa,' zingt het koor in schrille dissonanten. Het is de dag des oordeels voor Cornelis en Johan de Witt. Wat volgt is een demonische ontlading van alle opgebouwde spanning. Als honden worden de twee broers afgemaakt. Henk en Gijsje vertellen hoe Haagse schutters hun pistolen leegschieten op Johan en Cornelis. Lichamen worden verminkt en aan stukken gescheurd. Lichaamsdelen worden opgegeten. Het beroemde schilderij van Jan de Baen wordt geprojecteerd. De broers als varkens gespietst tegen een paal. Hun buiken opengereten, hun ingewanden als voer gegeven aan de katten. Het gezang van het koor sterft weg: 'Dona eis requiem. Amen.' ■

'Tegenover het populistische orangisme staat de aristocratische "ware vrijheid" van Cornelis de Witt'

de benoeming van Willem III tot kapitein-generaal en stadhouder, de terugtocht van het staatse leger en tot slot de moord op de gebroeders De Witt. Waarom werden zij vermoord? Het was de schuld van het volk dat, opgehitst door schreeuwerige pamfletten, zijn woede koelde op de gebroeders. Het volk liet zich verblinden door de opkomende Oranjezon. 'De prins, onze held,' zingt het koor. En: 'Oranje is de kleur van de zon.' De vrouwelijke leden van het koor krioelen en kronkelen van wellust op de grond en spreiden hun benen terwijl de prins van Oranje wordt bejubeld. 'O koninklijk zaad.' Populisme als aanstichter van het onheil.

Ware vrijheid

Tegenover het populistische orangisme staat de aristocratische 'ware vrijheid' van Cornelis de Witt. Cornelis vertelt ons dat vrijheid boven alles

Volgend seizoen komt Tafel van vijf met een klassenvoorstelling over Koning Willem II en zijn chantage rondom de grondwet van 1848. Zie www.tafelvanvijf.nl.

van het Rampjaar 1672

